

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ У ДЕРЖАВНОМУ БЮДЖЕТІ-2017

**ПАРЛАМЕНТСЬКА
ЕКСПЕРТНА ГРУПА
З ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Парламентська експертна група з європейської інтеграції (ПЕГ) - незалежна експертна спільнота, створена ГО Фондація «Відкрите суспільство» з метою сприяти виконанню Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, впливаючи на якість законотворчого процесу.

Цей аналітичний огляд підготовлено в рамках проекту «Прозорість та підзвітність законодавства для європейської інтеграції України», що виконується Фондацією «Відкрите суспільство» за підтримки Black Sea Trust for Regional Cooperation.

Погляди, висловлені в цьому матеріалі, відображають особисту позицію авторів і можуть не збігатися з позицією Black Sea Trust, the German Marshall Fund, чи його партнерів.

B | S | T The Black Sea Trust
for Regional Cooperation

A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

ВІДКРИТЕ СУСПІЛЬСТВО
ФУНДАЦІЯ

Київ, 04070
вул. П. Сагайдачного, 12, офіс 221
Фондація «Відкрите суспільство»
+38 067 930 62 80

info@osf.org.ua
www.peg.org.ua www.osf.org.ua

Україна розраховує отримати у 2017 році фінансову допомогу від ЄС на 43,5 млн євро (1,2 млрд грн), 32,6 млн євро (913,9 млн грн) з якої складатимуть кошти секторальної бюджетної підтримки. Остання сума також передбачена у вигляді видатків державного бюджету, напрями яких не деталізовані, крім незначної суми в 1 млн грн на виконання програми «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом». Решта коштів закріплена за Міністерством фінансів, яке може розподілити їх між іншими міністерствами для виконання секторальних проектів.

Крім того, у бюджеті заплановані видатки на виконання зобов'язань України у Рамковій програмі Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020» на суму 11,2 млн євро (312,2 млн грн), співфінансування проектів Європейського інвестиційного банку на суму майже 2 млн євро (55 млн грн), гармонізацію національних стандартів з міжнародними та європейськими на суму 1,4 млн євро (38,5 млн грн).

ЛІТАКОБУДУВАННЯ ОТРИМАЄ ДЕРЖАВНУ ДОПОМОГУ

Парламент прийняв два закони про внесення змін до Податкового та Митного кодексу щодо підтримки літакобудівної галузі України. Зокрема, закон **1795-VIII «Про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо підтримки літакобудівної галузі»** передбачає продовження до 1 січня 2025 року низки податкових пільг (нульова ставка ПДВ, звільнення від оподаткування прибутку підприємств та від земельного податку). За правилами Світової організації торгівлі (далі – СОТ), державна допомога у формі звільнення від оподаткування є субсидією. Угода про субсидії і компенсаційні заходи зазначає, що допомога у науково-дослідній діяльності можлива, якщо становить не більше 75% вартості промислових дослідів. Тож, у цьому випадку звільнення від оподаткування можливе, але мають бути переглянуті обсяги субсидії. Угода про асоціацію не

містить глобальних заборон щодо державної підтримки. Водночас, підтримка не повинна шкодити конкуренції. Для уникнення цього ризику, Угода передбачає поступове впровадження правил державної допомоги ЄС, а перший крок в цій справі зроблено два роки тому з прийняттям Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання». Тому при плануванні підтримки літакобудівної чи інших галузей слід уважніше вивчати положення Угоди про асоціацію та відповідні засади ЄС.

КОРПОРАТИВНЕ ПРАВО

Парламент 20 грудня 2016 року прийняв за основу законопроект **№4666 - «Про товариства з обмеженою відповідальністю та з додатковою відповідальністю»**. Необхідність прийняття окремого комплексного закону, який належним чином врегулював би діяльність товариств з обмеженою відповідальністю (ТОВ), існує давно.

На сьогодні їх діяльність врегульована законами України: «Про господарські товариства» 1991р., Цивільним та Господарським кодексами України 2003р., тоді як діяльність акціонерних товариств – спеціальним Законом «Про акціонерні товариства» 2008 р. Таким чином, є очевидним дисбаланс у регулюванні акціонерних товариств і товариств з обмеженою відповідальністю; перші мають сучасне законодавство, хоча в ньому і не враховані усі

положення Директив ЄС, що мали би бути імplementовані, а законодавство останніх є застарілим, подекуди з радянськими рудиментами.

Законопроект №4666 реалізує основні концептуальні та сучасні підходи законодавства країн-учасниць ЄС. Він зокрема посилює захист прав учасників товариства (при скликанні загальних зборів товариства, закріплюється судова процедура виключення учасника товариства). Його прийняття в цілому дозволило би створити сприятливі умови для ведення бізнесу значної кількості малих та середніх підприємств. Ці зміни актуальні для 500 тисяч зареєстрованих товариств з обмеженою відповідальністю, а це становить 43% від усіх юридичних осіб, зареєстрованих в Україні.

МОРАТОРІЙ НА ЕКСПОРТ ЛІСУ: НАРОДНІ ДЕПУТАТИ ШУКАЮТЬ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ

Як відомо, досягнення прогресу на шляху відміни або призупинення мораторію на експорт необробленої деревини є чи не найгострішим проблемним питанням відносин України з ЄС. Насамперед, законопроект, який би влаштував інтереси прихильників і опонентів мораторію, мав би підготувати уряд, і розмови про це тривали принаймні з весни минулого року, коли в Києві відбулося засідання Комітету Асоціації з питань торгівлі. Нині ситуація ускладнилась розширенням з 1 січня мораторію на експорт за рахунок деревних порід сосни. Одночасно до парламенту було внесено три законопроекти, які частково можуть сприяти вирішенню проблеми.

Нагадаємо, що дискусія останнім часом в черговий розгорнулася навколо відповідності заборони на експорт необроблених лісоматеріалів положенням статті 35 Угоди про асоціацію та зобов'язанням України в рамках ССОТ. Загалом, аргументи про те, що мораторій є обґрунтованим з позицій статті XX ГАТТ, (General Agreement on Tariffs and Trade, GATT), оскільки стосується «збереження природних ресурсів, які вичерпуються, якщо такі заходи застосовуються разом з обмеженням внутрішнього **виробництва чи споживання»**, можуть бути правильними. Однак вони правильні лише в тому, що це можливо в принципі Стаття XX ГАТТ п. (g) дозволяє такі обмеження за умови, що вони не призведуть до свавільної чи

невиправданої дискримінації між країнами, в яких переважають однакові умови або до прихованого обмеження міжнародної торгівлі. Виходячи з практики СОТ у застосуванні статті XX, крім того, що обмеження експорту повинні вводитись в дію разом з обмеженнями внутрішнього виробництва та споживання, вони повинні бути достатньо обґрунтованими з точки зору необхідності їх застосування та безпосередньо спрямовані на збереження природних ресурсів.

Однак, запропоновані наразі народними депутатами законодавчі ініціативи, не містять ні достатніх доказів необхідності застосування саме заборони експорту ні власне механізму обмеження внутрішнього виробництва і споживання.

Зокрема, законопроекти №5471, 5495-1 більше стосуються регулювання ринку лісозаготівлі, але також передбачають і заборону експорту. Обидва документи, внесені народним депутатом Юрієм Дерев'янком, передбачають посилення санкцій за незаконну вирубку лісів, підвищення ролі органів місцевого самоврядування, відкритість лісового кадастру та інші новації. Цікавим зокрема є хід щодо видачі спеціального дозволу на проведення рубок через інформаційно-телекомунікаційну систему, яка є частиною електронної системи публічних закупівель за допомогою мережі Інтернет відповідно до закону України про публічні закупівлі (тобто систему Prozorro).

Не вдаючись до глибокого аналізу запропонованих двома законопроектами новацій (оскільки більшість з них не належить до сфер, охоплених правом ЄС), можна припустити, що в разі належного, стратегічно продуманого використання вони принаймні **опосередковано можуть вплинути на обсяги споживання і виробництва лісоматеріалів**. Особливої уваги, разом з тим, потребує розширення повноважень сільських, селищних, міських рад у сфері лісових відносин на відповідній території та їх участь в управлінні об'єктами природно-заповідного фонду. Виконання цих повноважень потребуватиме належних фінансових та кадрових ресурсів, що важливо в контексті нинішнього процесу секторальної децентралізації.

Водночас, обидва законопроекти також містять запровадження тимчасової заборони строком на 10 років, вивезення за межі

митної території України в митному режимі експорту лісоматеріалів (коди 4401, 4404 УКТЗЕД). Але, законодавче закріплення лише заборони експорту без обмежень виробництва або споживання не відповідатиме правилам ГАТТ/СОТ та Угоди про асоціацію з ЄС, оскільки основними принципами співробітництва сторін за цими договорами є незастосування заборон і обмежень у міжнародній торгівлі. Крім того, застосування саме заборони експорту, а не, скажімо, експортної квоти не відповідає принципу співмірності та співставності навантаження, що покладається на національні та закордонні компанії, (див. WTO dispute settlement: China — Raw Materials).

Окремо звернемо увагу на процедуру - у разі запровадження країною-членом СОТ торговельних обмежень, така країна повинна підготувати відповідне повідомлення та надіслати до Секретаріату СОТ для розповсюдження між країнами-членами СОТ.

Законопроект №5495-1 є також альтернативним до проекту «Про внесення змін до деяких законів України щодо збереження українських лісів та запобігання незаконному вивезенню необроблених лісоматеріалів» (№5495 авторства Олега Ляшка).

Законопроект **вже передбачає обмеження внутрішнього споживання** необроблених лісоматеріалів у розмірі 20 млн кубічних метрів на рік і також посилює санкції за незаконну вирубку. Водночас механізм реалізації такого обмеження не запропонований, хоча санкції – як і у випадку законопроектів №5471, 5495-1 можуть цьому сприяти. У разі прийняття цього законопроекту Уряд повинен буде шукати рішення, як забезпечити ліміт споживання на згаданому рівні, не допускаючи при цьому дискримінації окремих країн у зовнішній торгівлі. Тому аргумент розробника щодо посилення переговорної позиції в рамках СОТ щодо мораторію на експорт лісу-кругляка можна вважати спірним, беручи до уваги те, що Україна повинна буде засвідчити саме наявність механізму обмеження внутрішнього споживання (див. пар. 246 Звіту Робочої Групи з питань вступу України до СОТ, що унеможливило дискримінацію).

ЗАКОНОТВОРЧІСТЬ І ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНА - ЄС

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ЗАКОНОПРОЕКТИ НА РОЗГЛЯДІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№	р/н	Назва	Стан розгляду
1.	0906	Про державний контроль, що здійснюється з метою перевірки відповідності законодавству про безпечність та якість харчових продуктів і кормів, здоров'я та благополуччя тварин	Рекомендований профільним комітетом до прийняття за основу (02.06.2014)
2.	2431	Про внесення змін до законодавства про захист економічної конкуренції щодо визначення органами Антимонопольного комітету України розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції	Переданий на повторне друге читання (26.01.2016)
3.	2845	Про безпечність та гігієну кормів	Рекомендований профільним комітетом до прийняття за основу (30.06.2015)
4.	4493	Про ринок електричної енергії України	Прийнято в першому читанні (22.09.2016)
5.	4579	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо набуття, розпорядження та охорони авторського права та суміжних прав	Опрацьовується в профільному комітеті
6.	4584	Про внесення змін до деяких законів України, що регулюють державну статистичну діяльність	Вручено подання Комітету про розгляд (31.05.2016)
7.	4589	Про внесення змін до деяких законів України щодо безпечності харчових продуктів	Рекомендований профільним комітетом до прийняття за основу (06.12.2016)
8.	4591	Про Установу бізнес-омбудсмена	Прийнято в першому читанні (31.05.2016)
9.	4593	Про залізничний транспорт України	Вручено подання Комітету про доопрацювання (15.11.2016)
10.	4611	Про вимоги до предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами	Рекомендований профільним комітетом до прийняття за основу (20.09.2016)
11.	4614	Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України	Не включено до порядку денного сесії
12.	4615	Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС)	Не включено до порядку денного сесії
13.	4619	Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо оподаткування тютюнових виробів)	Проголосовано як поправку (06.12.2016)

ЗАКОНОТВОРЧІСТЬ І ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНА - ЄС

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ЗАКОНОПРОЕКТИ НА РОЗГЛЯДІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№	р/н	Назва	Стан розгляду
14.	4629	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет	Опрацьовується в профільному комітеті
15.	4644	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із законодавством Європейського Союзу у сфері перевезення небезпечних вантажів	Рекомендований профільним комітетом до прийняття за основу (15.07.2016)
16.	4646	Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (щодо удосконалення деяких положень)	Опрацьовується в профільному комітеті
17.	4683	Про внесення змін до деяких законодавчих актів Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері автомобільного транспорту з метою приведення їх у відповідність з актами Європейського Союзу	Вручено подання комітету про доопрацювання (15.11.2016)
18.	4685	Про електронні довірчі послуги	Прийнято в першому читанні (20.09.2016)
19.	4775	Про внесення змін до деяких законів України стосовно об'єднань єврорегіонального співробітництва	Опрацьовується в профільному комітеті
20.	4777	Про внесення змін до Митного кодексу України щодо уповноваженого економічного оператора та спрощень митних формальностей	Опрацьовується в профільному комітеті
21.	4776	Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій із ввезення на митну територію України товарів уповноваженими економічними операторами	Опрацьовується в профільному комітеті
22.	4941	Про енергетичну ефективність будівель	Передано на доопрацювання в Комітет (17.11.2016)
23.	4941-1	Про енергетичні характеристики будівель	Опрацьовується в профільному комітеті
24.	5448	Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції	Опрацьовується в профільному комітеті
25.	5598	Про Фонд енергоефективності	Опрацьовується в профільному комітеті